

Statenmededeling

Onderwerp

BODE Brabants Ontwikkelfonds Duurzame Energie

Datum

13 december 2022

Documentnummer

GS: 5176913

PS: 5193968

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

Ontwikkelingen richting een ondersteuningsstructuur van en door de lokale energiecoöperaties.

Aanleiding

Op 12 november 2021 hebben uw Staten een [motie](#) aangenomen, waarin u ons college oproept om met de lokale energiecoöperaties in kaart te brengen welke ondersteuningsmogelijkheden er nu zijn en hoe deze ervaringen het best gedeeld kunnen worden.

In de afgelopen maanden is met de energiecoöperaties bezien waar nu de behoefte ligt en op welke wijze in deze behoefte kan worden voorzien. Hieruit komt naar voren dat er niet direct behoefte is aan standaardvoorbeelden, draaiboeken en dergelijke, maar veel meer aan maatwerk bij concrete projectinitiatieven en een betere bereikbaarheid van risicodragend kapitaal in de ontwikkelfase van concrete opwekprojecten. De ontwikkelfase is daarbij de fase die eindigt bij de verlening van een vergunning. Na afronding van deze fase is het voor de coöperaties makkelijker om aan kapitaal te komen en is het risico voor de deelnemers beter te overzien.

Bevoegdheid

Op basis van de Energie Agenda 2019-2030 is ons college bevoegd om binnen de kaders van de begroting over te gaan tot subsidiëring van initiatieven die bijdragen aan de doelstellingen van het energiebeleid.

Kernboodschap

Datum

13 december 2022

Documentnummer

GS : 5176913

PS : 5193968

1. *Behoeften van energiecoöperaties liggen op ondersteuning bij concrete projecten gericht op het opwekken van hernieuwbare energie*

Uit de gesprekken met de energiecoöperaties komt naar voren dat de behoefte bestaat aan ondersteuning op zowel proces en inhoud, als op de toegang tot financiële middelen. Daarbij komt nog dat er tussen de verschillende coöperaties forse verschillen bestaan. Sommige coöperaties zijn veel verder in professionalisering (soms doordat ze geluk hebben met leden die vanuit andere rollen ervaring hebben), weer andere coöperaties beschikken door eerdere succesvolle trajecten over voldoende middelen. Op dit moment is er geen instrument om partijen aan elkaar te koppelen. Voor geen van de coöperaties lijkt het delen van kennis een probleem te zijn, maar er is geen prikkel of motivatie om dat te doen, los van de intrinsieke motivatie van personen. Echter ook hun vrije tijd is beperkt. Het benutten van middelen van de ene coöperatie door een andere coöperatie is ook moeilijk te realiseren. Op grond van de statuten van de coöperaties is dat vaak niet mogelijk en is er voorzichtigheid met het aanwenden van coöperatiekapitaal ter ondersteuning van andere coöperaties.

2. *Solidariteit tussen energiecoöperaties is te organiseren, maar vereist de opzet van een nieuw instrument*

Doordat de energiecoöperaties van elkaar verschillen, zowel qua kennis als qua financiële positie, is solidariteit niet eenvoudig te organiseren. Terwijl iedereen van mening is dat er genoeg redenen zijn die maken dat samenwerking hier meerwaarde heeft. Vandaar ook dat de gesprekken over behoeften vrij snel ook over samenwerking en solidariteit gaan. Maar ook is duidelijk dat de verschillen in vertrekpunt van de coöperaties een door hen zelf te ontwikkelen samenwerking bemoeilijkt.

3. *Brabants Ontwikkelfonds Duurzame Elektriciteit (BODE) als antwoord*

Vanuit de gedachte dat de energiecoöperaties tijdens de ontwikkelfase allemaal moeite hebben om risicodragend kapitaal aan te trekken, is een gezamenlijk ontwikkelfonds zinvol. Juist met een (revoluerend) fonds kunnen de afzonderlijke risico's worden gedragen, onder de voorwaarde dat energiecoöperaties bij voorkeur alle projecten aan het fonds aanbieden. Juist dan is het mogelijk om de risico's van uiteindelijk niet te ontwikkelen projecten te kunnen opvangen met geslaagde projecten. Op basis van eerste berekeningen biedt een fonds van 2 miljoen euro voldoende massa om revoluerend te zijn. De onderlinge solidariteit in het fonds zit in het gegeven dat er gewerkt moet gaan worden met een achtergestelde lening. Mocht de ontwikkeling geen doorgang vinden (er komt geen vergunning tot stand), wordt de lening kwijtgescholden, mocht er een vergunning verleend worden, wordt de lening met rente terugbetaald en wordt er een succesfee afgedragen. Met die succesfee wordt het risico van kwijtgescholden leningen afgedekt.

Om de aanvragen voor deze achtergestelde leningen soepel te kunnen beoordelen, is het noodzakelijk dat de toetsing op de aanvraag beperkt kan zijn. Om die reden is het wenselijk om coöperaties te ondersteunen in de opzet van ontwikkelprojecten. Door ze ook tijdens het ontwikkelproces te begeleiden, wordt het projectrisico verkleind. En daarmee ook het risico op een mislukt project.

Datum

13 december 2022

Documentnummer

GS : 5176913

PS : 5193968

Deze ondersteuning moet worden aangeboden. Wanneer coöperaties daarvoor direct moeten gaan betalen, neemt de wil om ondersteunt te worden af. Voor de individuele coöperatie zijn dit kosten, die gefinancierd moeten worden. Terwijl vanuit maatschappelijk oogpunt juist ondersteuning wenselijk is. Voornemen is om voor de financiering, de coöperaties van projecten die met steun van BODE zijn ontwikkeld, een bedrag per opgewekte MWh af te laten dragen, gedurende de eerste 5 jaar na in productiestelling van het project. Daarmee is, na een aanloopfase, ook de ondersteuning volledig zelfvoorzienend.

Om een onderscheid te maken tussen beide vormen van ondersteuning, wordt gesproken over BODE fonds (het fondsinstrument van waaruit leningen worden verstrekt) en BODE support, van waaruit de praktische ondersteuning wordt aangeboden (of vanuit de organisatie zelf, of door middel van inhuur).

4. Positieve grondhouding van ons college

Het inrichten van BODE (zowel BODE fonds als BODE support) vraagt naast intentionele uitspraken ook een behoorlijke exercitie om te komen tot juridische en financiële arrangementen. Deze zijn nodig voor partijen om ook daadwerkelijk kunnen deelnemen. Dat geldt zowel voor het EnergieFondsBrabant (EFB), welke gevraagd wordt het BODE fonds mogelijk te maken, als ook de provincie, welke gevraagd wordt om een financiële bijdrage in de eerste jaren van BODE support, als ook de energiecoöperaties die van BODE gebruik moeten willen gaan maken. In dit complexe proces is er nu behoefte aan een peiling onder de beoogd deelnemers hoe zij tegen de ontwikkelingen aankijken en of zij de gewenste bijdrage (waarvan de omvang op hoofdlijnen bekend is) willen leveren. Op basis van deze duidelijkheid is het zinvol om juridisch en financieel zaken te gaan uitwerken.

Ons college heeft in een brief aan de energiecoöperaties aangegeven positief tegenover deze ontwikkelingen te staan. Daarbij hebben wij nadrukkelijk aangegeven dat hiermee geen toezegging is gedaan, maar dat op basis van een formele subsidieaanvraag een besluit genomen kan worden. Daarin zullen nog de nodige waarborgen worden opgenomen.

5. *Betrokkenheid andere partijen*

Inmiddels hebben andere partijen (waaronder Energie Samen en Rabobank) aangegeven de ontwikkelingen rondom BODE met belangstelling te volgen en geven zij aan te willen bezien of en op welke wijze zij hieraan kunnen bijdragen. Wij verwachten dat op het moment dat er een subsidieaanvraag wordt gedaan, dit duidelijker zal zijn.

Datum

13 december 2022

Documentnummer

GS : 5176913

PS : 5193968

Consequenties

1. *Met de ondersteuningsbrief willen wij de ontwikkelingen rondom BODE ondersteunen*

De ontwikkeling rondom BODE past in de wens die wij, en ook uw Staten, hebben om te komen tot grote betrokkenheid van burgers bij de energietransitie, door lokaal eigendom te stimuleren.

2. *Een eventuele subsidie-aanvraag zullen wij conform beleid moeten beoordelen, budgettair past een eventuele bijdrage binnen de begroting*

Hoewel wij geen toezeggingen doen, worden er wel verwachtingen gewekt met deze ondersteuningsbrief. Met alle voorbehouden, is het wel de bedoeling van ons college om de energiecoöperaties financieel te ondersteunen. Binnen de begroting is hiervoor ruimte aanwezig.

Europese en internationale zaken

Niet van toepassing

Communicatie

Over vervolgstappen zullen wij uw Staten informeren.

Vervolg

Op basis van de intenties van alle betrokken partijen, zullen de initiatiefnemers (de energiecoöperaties) moeten besluiten of zij de plannen rondom BODE verder uit willen werken om uiteindelijk te komen tot een overeenkomst met EFB en een subsidie-aanvraag bij de provincie. Besluiten de initiatiefnemers tot het indienen van een subsidieverzoek, zal dit volgens de daartoe opgestelde regels beoordeeld moeten worden.

Als alles verloopt zoals partijen voor ogen hebben, zal in de loop van 2023 BODE officieel worden opgericht. Wij zullen u hierover nader informeren.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

Datum

13 december 2022

Documentnummer

GS : 5176913

PS : 5193968

mr. I.R. Adema

drs. P.J. Buijts

Programmamanager: mevrouw I.A.H.M. Cortenbach, (06) 18 30 34 63,
icortenbach@brabant.nl.

Opdrachtnemer: W. de Graaff, (06) 18 30 33 85, wdgraaff@brabant.nl.